

TEISMO EKSPERTŲ PROFESINĖS ETIKOS KODEKSAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Teismo ekspertų profesinės etikos kodeksas (toliau – kodeksas) apibrėžia teismo ekspertų profesinės veiklos principų turinį.
2. Profesinės veiklos principais, apibrėžtais šiame kodekse, privalo vadovautis teismo ekspertai, atlikdami ekspertinius tyrimus.
3. Šiame kodekse vartojamos sąvokos paaiškintos Lietuvos Respublikos teismo ekspertizės įstatyme.

II SKYRIUS TEISMO EKSPERTO PROFESINĖS VEIKLOS PRINCIPAI

4. **Nepriklausomumo principas.** Šis principas reiškia, kad teismo ekspertas privalo:
  - 4.1. ekspertinio tyrimo išvadas teikti remdamasis savo vidiniu įsitikinimu, pagrįstu specialiomis žiniomis ir atliktų tyrimų rezultatais, vadovaudamasis įstatymais ir kitais teisės aktais;
  - 4.2. būti nepaperkamas ir vengti bet kokios neteisėtos įtakos, kuri gali paveikti ekspertinių tyrimų rezultatus;
  - 4.3. netoleruoti neteisėto valstybės valdžios, valdymo ir teisėsaugos institucijų, pareigūnų ar kitų asmenų kišimosi į profesinę veiklą ir imtis teisės aktuose nustatytų priemonių tokiems veiksams pašalinti.
5. **Profesionalumo principas.** Šis principas reiškia, kad teismo ekspertas privalo:
  - 5.1. atlikti ekspertinius tyrimus tik pagal kompetenciją, turėdamas reikiamų specialiųjų žinių ir tinkamą kvalifikaciją konkrečiam ekspertiniam tyrimui atlikti;
  - 5.2. būti gerai susipažinęs su įstatymais ir kitais teisės aktais, reglamentuojančiais ekspertinių tyrimų atlikimą, naudoti mokliškai patvirtintus, visuotinai pripažintus ir patikimus ar akredituotus tyrimo metodus, tinkamą įrangą ir medžiagas;
  - 5.3. kelti kvalifikaciją, gilinti profesines žinias;
  - 5.4. savo pareigas atlikti laiku, kokybiškai, efektyviai, atidžiai, laikydamasis įstatymų, kitų teisės aktų reikalavimų ir teismo ekspertų profesinės etikos principų.
6. **Profesinių sprendimų skaidrumo principas.** Šis principas reiškia, kad teismo ekspertas privalo:
  - 6.1. priimti atliktų tyrimų rezultatais, gautais naudojant mokliškai patvirtintus, visuotinai pripažintus ir patikimus ar akredituotus tyrimo metodus, pagrįstas ekspertinio tyrimo išvadas ir pateikti jas institucijoms ar asmenims, turintiems teisę jas gauti pagal teisės aktus;
  - 6.2. asmeniškai atsakyti už ekspertinių tyrimų išvadų pagrįstumą ir tikrumą;
  - 6.3. teisės aktų nustatyta tvarka paaiškinti ir pagrįsti savo sprendimus ir veiksmus, susijusius su ekspertiniais tyrimais, pateikti motyvuotą gautų ekspertinio tyrimo rezultatų įvertinimą.
7. **Sąžiningumo principas.** Šis principas reiškia, kad teismo ekspertas privalo:
  - 7.1. dorai ir atidžiai atlikti savo funkcijas;
  - 7.2. neteikti melagingų ekspertinių tyrimų išvadų;
  - 7.3. atsisakyti spręsti ne jo kompetencijos ir už jo specialiųjų žinių ribų išeinančius klausimus, pateikti ekspertinio tyrimo išvadas teisiniais klausimais arba jeigu nepakanka ekspertiniam tyrimui pateiktos medžiagos ir nėra galimybės jos gauti, atsisakyti atlikti specialiųjų

žinių nereikalaujančias užduotis;

7.4. nesinaudoti kitų asmenų klaidomis ar nežinojimu.

8. **Nešališkumo principas.** Šis principas reiškia, kad teismo ekspertas privalo:

8.1. būti objektyvus, vengti asmeniškumų ir neturėti asmeninio išankstinio nusistatymo atlikdamas ekspertinį tyrimą ir pateikdamas ekspertinio tyrimo išvadą;

8.2. elgtis teisėtai, atlikdamas ekspertinį tyrimą ir teikdamas ekspertinio tyrimo išvadą savo įgaliojimus naudoti nešališkai;

8.3. vengti interesų konflikto, nusišalinti nuo ekspertinio tyrimo atlikimo, kai yra teisės aktuose nustatyti nušalinimo pagrindai, taip pat kitais atvejais, kai yra aplinkybių, kurios kelia abejonių dėl jo nešališkumo.

9. **Pagarbos teisės aktams ir asmenų teisėms principas.** Šis principas reiškia, kad teismo ekspertas privalo:

9.1. gerbti žmogų, jo teises ir laisves, valstybę, jos institucijas ir įstaigas, laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos, įstatymų ir kitų teisės aktų;

9.2. elgtis taip, kad teismai, teisėsaugos institucijos ir visuomenė pasitikėtų teismo ekspertais ir jų teikiamomis ekspertinių tyrimų išvadomis;

9.3. būti mandagus, taktiškas, tolerantiškas ir pagarbus, nežeminti žmogaus orumo ir garbės;

9.4. vykdyti savo pareigas rūpestingai ir atsakingai, laikytis duotos teismo eksperto priesaikos.

10. **Konfidencialumo principas.** Šis principas reiškia, kad teismo ekspertas privalo:

10.1. saugoti ekspertiniam tyrimui pateiktus objektus ir valstybės, tarnybos, komercinės ir profesines paslaptis;

10.2. neatskleisti gautų ekspertinio tyrimo rezultatų ir neskelbti ekspertinio tyrimo duomenų be ekspertinį tyrimą paskyrusio teismo ar teisėjo, prokuroro ar ikiteisminio tyrimo įstaigos pareigūno, ar ekspertinį tyrimą užsąkiusio asmens leidimo.

11. **Teisingumo principas.** Šis principas reiškia, kad teismo ekspertas privalo:

11.1. nediskriminuoti asmenų dėl jų tautybės, rasės, lyties, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų;

11.2. būti teisingas atlikdamas ekspertinį tyrimą, vertindamas ekspertinių tyrimų rezultatus ir pateikdamas ekspertinio tyrimo išvadą, nepiktinaudžiauti jam suteiktais įgaliojimais.

12. **Tyrimo išsamumo principas.** Šis principas reiškia, kad teismo ekspertas privalo:

12.1. pagal kompetenciją išsamiai ištirti visą ekspertiniam tyrimui pateiktą medžiagą ir duomenis, įvertinti gautus rezultatus ir pateikti ekspertinio tyrimo išvadą;

12.2. vengti ekspertinio tyrimo proceso skubotumo ir paviršutiniškumo, tačiau jo nevilkinti;

12.3. prašyti ekspertiniam tyrimui reikalingos papildomos medžiagos, jeigu mano, kad pateikta medžiaga yra nepakankama ekspertiniam tyrimui atlikti.

III SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

13. Teismo ekspertas, bendraudamas su kitais teismo ekspertais, privalo elgtis kolegiskai ir mandagiai, vengti konfliktų, susilaikyti nuo nuomonės apie kito teismo eksperto profesinę veiklą reiškimo.

14. Teismo ekspertas ne profesinėje veikloje privalo elgtis pagal visuotinai priimtas elgesio normas, kad jo elgesys nesudarytų pagrindo suabejoti teismo eksperto patikimumu, geru vardu ar reputacija. Teismo ekspertas taip pat privalo nepiktinaudžiauti alkoholiu, nevartoti psichotropinių, narkotinių ar kitų psichiką veikiančių medžiagų ne gydymo tikslais.

15. Dėl šio kodekso pažeidimų Teismo ekspertų veiklos koordinavimo taryba priima sprendimus, numatytus Lietuvos Respublikos teismo ekspertizės įstatyme.
